

Presentació de la REVISTA CATALANA DE PEDAGOGIA a la Universitat d'Andorra (31 de maig de 2018)

A càrrec de Joan Rué,
director de la REVISTA CATALANA DE PEDAGOGIA

La presentació de la REVISTA CATALANA DE PEDAGOGIA (RCP) a la Universitat d'Andorra comptà amb l'assistència d'uns trenta professionals. La sessió es va iniciar a partir d'una introducció del president de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), el senyor Martí Teixidó, el qual apuntà les principals activitats de la SCP en el si de l'IEC.

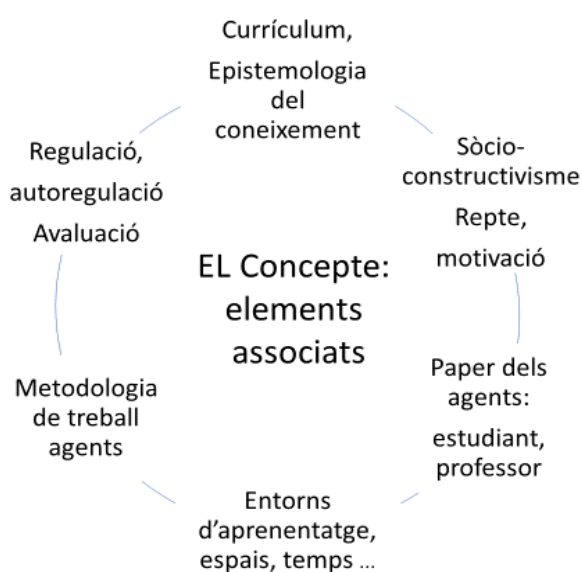
La sessió de debat posterior, coordinada pel director de la RCP, senyor Joan Rué, tenia com a referent el núm. 13 de la RCP, el tema central de la qual era la pregunta: *Què s'aprèn mitjançant projectes?* La sessió es va desenvolupar sota l'epígraf «L'ABP: una proposta d'èxit, difícil d'arrelar». Les components de la taula rodona foren la senyora Alexandra Monné, professora de ciències de l'educació, de la Universitat d'Andorra, la senyora Ariadna Noria, mestra del Col·legi Sant Ermengol, i la senyora Sandra González, cap d'àrea del Pla Estratègic de Renovació i Millora del Sistema Educatiu Andorrà.

Les respectives aportacions i el debat posterior es va acordar que girarien entorn de les experiències vinculades als aspectes que s'inclouen en el concepte de l'ABP en les seves diverses manifestacions (figura 1), així com els obstacles, entesos com a marcs naturalitzats de la professionalitat que, ben sovint, és necessari afrontar. Es

proposaven els següents: els de caràcter organitzatiu de l'ensenyament i aprenentatge, basats en la noció del taylorisme; en els epistemològics respecte del coneixement i les modalitats d'aprenentatge; en la pressió acreditadora sobre els aprenentatges, amb la seva manifestació en les formes d'avaluació òries; una professionalitat poc reconeguda i exercida molt sovint des de l'individualisme; així com les dificultats per basar l'activitat formativa en la reflexió i la recerca.

FIGURA 1

Aspectes que es conjuguen en el concepte ABP

En el torn d'intervencions de la taula, la senyora Alexandra Monné il·lustrà els diversos projectes d'aprenentatge que es despleguen en la formació de docents a la Universitat d'Andorra. Fonamentalment, parteixen de problemes que els posen les mateixes escoles andorranes. D'aquesta experiència en destaca, com a més importants, les característiques següents: la noció de repte des de la que s'orienta l'aprenentatge, afavoridor de l'interès dels estudiants, el qual esdevé un estímul per desplegar el seu procés indagador; el fet que els problemes assumits suposen una reorganització dels coneixements previs, tant per part dels docents com dels estudiants; el fet que aquesta reorganització de coneixements i el desplegament mateix del projecte activa els mecanismes sociocognitius i emocionals dels estudiants; l'interès de les pautes proporcionades per l'Escola de Formació de Mestres respecte del desenvolupament dels projectes, els quals s'orienten des de l'adquisició de competències per als

estudiants i com el mateix procés de desplegament del projecte afecta la reorganització dels espais, del temps i dels recursos en l'aprenentatge. Aquest procés indagatori es troba caracteritzat per dos grans trets, el de l'observació, en el decurs de resolució del projecte, i el de l'avaluació d'aquests projectes. Finalment, assenyalà el fet que en el desplegament de determinats projectes ha calgut involucrar altres agents educatius, com famílies, agents territorials, etc.

En la seva intervenció, la senyora Ariadna Noria va remarcar la necessitat d'entendre l'aprenentatge mitjançant projectes emmarcats en l'organització d'aprenentatge que és l'escola. En la pràctica del seu centre no hi veuen oposició, sinó complementarietat, entre el treball dels estudiants per projectes i el treball més sistemàtic i especialitzat d'àrea. Pel que fa a la implementació de l'aprenentatge per projectes, apuntà que aquest suposa un canvi cultural respecte dels models habituals, un canvi que cal que sigui assumit i acceptat per les famílies i entès pels mateixos professionals. En aquest sentit, per ser efectius en la seva implementació, recomanà procedir amb la necessària prudència.

En el seu torn, la senyora Sandra González, exposà els trets més importants del Pla Estratègic de Renovació i Millora del Sistema Educatiu Andorrà, un sistema integrat per set escoles, que segueixen la metodologia dels projectes. Fonamentalment, exposà els trets dels tres grans passos en la seva metodologia: la preparació del projecte, la seva resolució i la integració i transferència de coneixements. Cal considerar que a Andorra, hi coexisteixen el model escolar de l'Estat francès, el de l'Estat espanyol, l'escola confessional i l'actual sistema educatiu andorrà. El sistema educatiu andorrà consta de vuit centres de maternal i primera ensenyança, tres centres de segona ensenyança, un centre de batxillerat i un centre de formació professional.

Pel que fa a *la preparació*, el docent exposa quins són els aprenentatges esperats i concreta els indicadors d'avaluació. Es destaca la importància que els estudiants expressin, per començar, «què esperen aprendre» i ho facin tot precisant-ne els indicadors d'avaluació; tot seguit se'ls proposa una verificació dels coneixements previs (què en saben i com); una vegada situat el problema de manera general, cal especificar les principals hipòtesis de treball (què ho provoca, què es podria fer i com, per què deu ser així, etc.) i se'n seleccionen les dues que es creu que s'està en millors

condicions per afrontar-ne la resolució, la qual cosa suposa «delimitar l'objecte d'estudi».

En *la resolució*, els estudiants, agrupats en petits grups cooperatius, cal que precisin, primer de manera individual i després grupal, «què faré i com», la qual cosa permet establir el pla de treball del grup, la recerca i selecció d'informació, elaborar-ne la producció i extreure'n conclusions.

En *la fase d'integració i transferència de coneixements*, els petits grups d'estudiants fan les respectives presentacions accentuant allò que han après, les conclusions del treball i les dificultats afrontades en la resolució del projecte. Aquesta fase conclou amb un procés d'avaluació orientat des de l'avaluació inicial sobre els coneixements previs i per uns indicadors d'avaluació prèviament establerts que orienten l'autoavaluació i l'heteroavaluació. L'avaluació, tanmateix, és individual. Se centra en les competències individuals.

El debat que va seguir va permetre aclariments i subratllats a les qüestions presentades, des de les experiències dels assistents, docents dels diversos sistemes formatius. En la inevitable comparació entre situacions i marcs normatius es posà de manifest com moltes de les dificultats en la implementació de la proposta d'aprenentatge basat en problemes no consistien tant en la proposta mateixa sinó en uns marcs curriculars oficials que regulen l'activitat formativa als centres des de referents contradictoris amb els exposats des de la taula.

Amb tot, es destacaren algunes orientacions, a tall de síntesi de la discussió final, pel que fa a la voluntat d'introduir aquesta estratègia d'aprenentatge i d'ensenyament, i que aporten arguments al títol de l'epígraf de la taula:

- L'impacte dels marcs normatius oficials en la representació de la docència i els aprenentatges, en els docents i les famílies, un impacte que no afavoreix la proposta exposada.
- La influència de la cultura acreditadora, afavorida des dels currículums oficials.
- La importància de la formació inicial dels docents, basada en una formació mitjançant projectes.

- La necessitat d'incidir en la cultura docent prèvia dels mateixos professionals, que es poden sentir afectats d'una manera negativa en la seva identitat professional.
- La necessària cohesió interna per part de l'equip, en emprendre aquest projecte.
- Dotar-se d'una metodologia de treball en el seu desenvolupament, que permeti a l'equip trobar i recórrer el seu propi camí.
- Trobar o dotar-se d'un sistema de suport o de contrast expert extern.
- No tenir pressa.